

işkenceye Psikiyatrik Açıdan Bakış

Halis Ulaş

işkence nedir?

İşkence

- **Kasıtlılık**
- **Özel bir amaçla**
 - Bilgi alma
 - İtiraf elde etmek
 - Cezalandırmak
 - Korkutmak, yıldırmak
 - Ayrımcılığa dayalı herhangi bir nedenle
- **Uygulayan kişi(ler)**
 - Kamu görevlisi
 - Resmi sıfatla hareket eden biri tarafından
 - Onların rızasıyla veya göz yumması ile
- **Fiziksel veya ruhsal ağır acı ve ıstıraba yol açma**

İşkence mutlak olarak yasaktır

- Uluslararası insan hakları hukuku ve uluslararası insancıl hukuk, işkence ve kötü muamelenin diğer biçimlerinin uygulanmasını HER DURUMDA yasaklar.
- İşkence ve kötü muamele yasağına HİÇBİR DURUMDA istisna getirilemez; devletlerin bu konudaki yükümlülükleri askıya alınamaz.

İşkence yasağını vurgulayan uluslar arası temel belgeler

- Cenevre Sözleşmeleri
- BM Evrensel İnsan Hakları Bildirgesi
- BM İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Aşağılayıcı Muamele ve Cezalara Karşı Sözleşme (İşkenceye Karşı Sözleşme)
- BM Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi
- BM İşkenceye Karşı Bildirge
- BM Tutuklulara Karşı Muamelenin Standart Asgari Kuralları
- BM Güvenlik Güçlerinin Davranış Kuralları
- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
- Afrika İnsan ve Halkların Hakları Şartı
- Amerikan İnsan Hakları Sözleşmesi

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi

Madde 3

- Hiç kimseye işkence ya da insanlık dışı ya da onur kırıcı bir davranış ya da ceza uygulanamaz.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası

Madde 17

- Kimseye işkence eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.

Türk Ceza Kanunu

Madde 77

- İnsanlığa karşı suçlar

(1) Aşağıdaki fiillerin, siyasal, felsefî, ırkî veya dinî saiklerle toplumun bir kesimine karşı bir plân doğrultusunda sistemli olarak işlenmesi, insanlığa karşı suç oluşturur:

c) İşkence, eziyet veya köleleştirme.

(4) Bu suçlardan dolayı zamanaşımı işlemez.

Türk Ceza Kanunu

Madde 94

- İşkence
- (1) Bir kişiye karşı insan onuruyla bağdaşmayan ve bedensel veya ruhsal yönden acı çekmesine, algılama veya irade yeteneğinin etkilenmesine, aşağılanmasına yol açacak davranışları gerçekleştiren **kamu görevlisi** hakkında üç yıldan on iki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Türk Ceza Kanunu

Madde 94

- İşkence

(2) Suçun

a) Çocuğa, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye ya da gebe kadına karşı,

b) Avukata veya diğer kamu görevlisine karşı görevi dolayısıyla, işlenmesi hâlinde, sekiz yıldan on beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

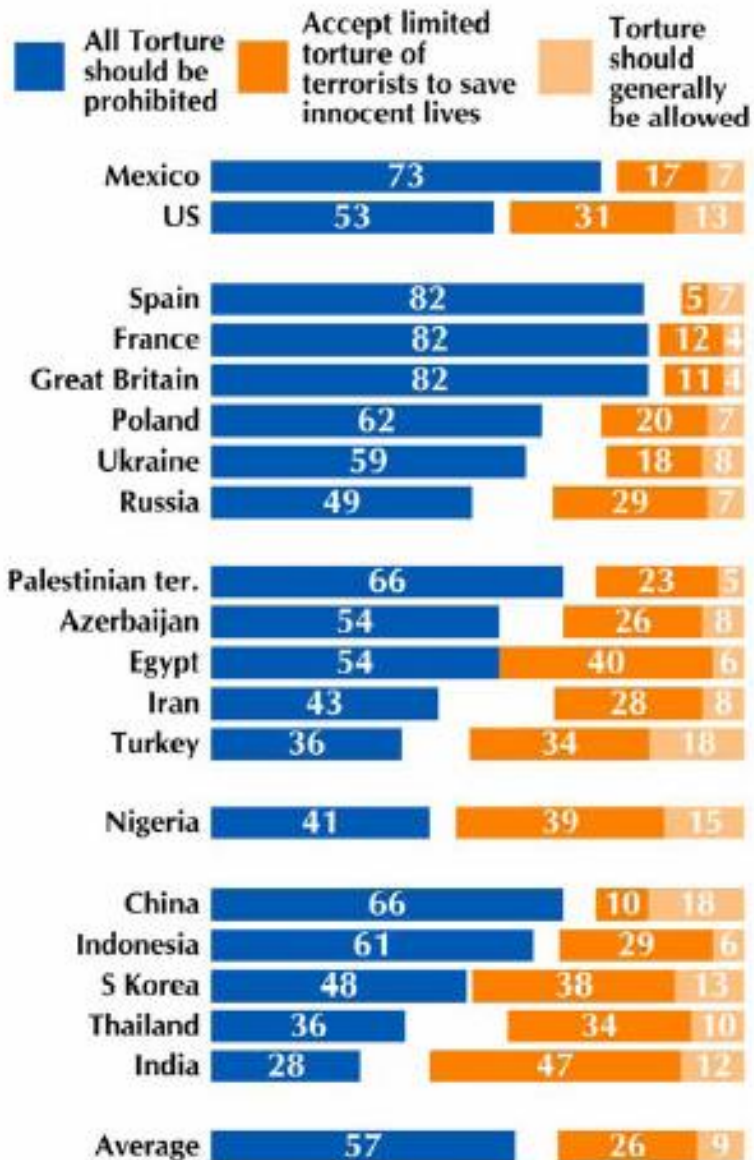
(3) Fiilin cinsel yönden taciz şeklinde gerçekleşmesi hâlinde, on yıldan on beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(4) Bu suçun işlenişine iştirak eden diğer kişiler de kamu görevlisi gibi cezalandırılır.

(5) Bu suçun ihmali davranışla işlenmesi hâlinde, verilecek cezada bu nedenle indirim yapılmaz.

**işkence belirli durumlarda
yapılabilir mi?**

Views on Torture

Hangi yöntem daha etkilidir?

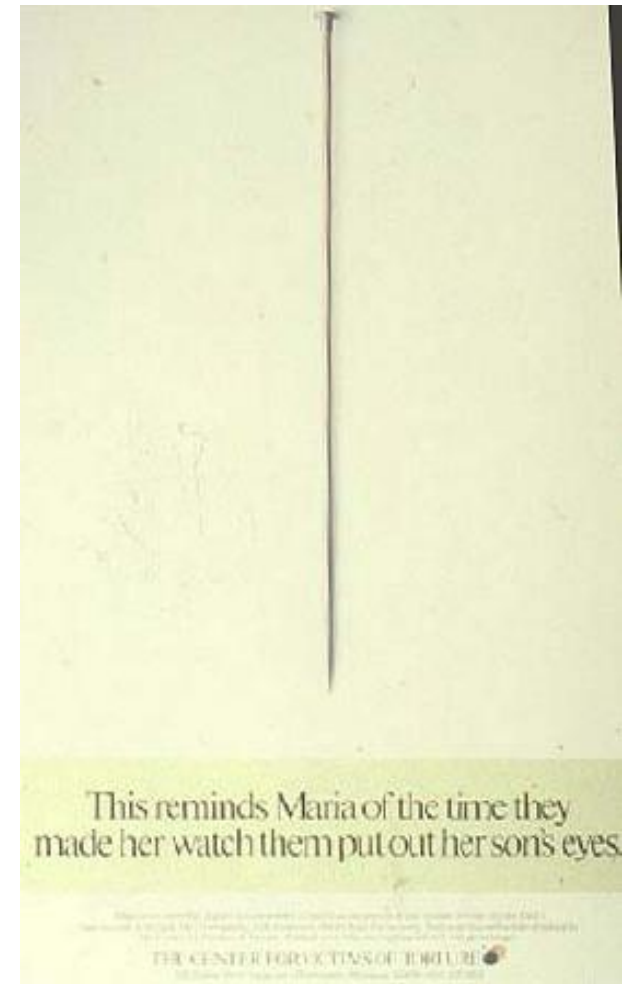

Pazar

Pazartesi

Bakan Soylu: Gördüğünüz yerde ayağınızı kırın, sorumluluğ bana ait

Uyuřturucuyla Mücadele Toplantısı'nda konuşan İçişleri Bakanı Soylu, sert mesajlar verdi. Soylu polisleri, "Uyuřturucu satıcısını gören güvenlik görevlisi ne yaparsa yapsın sorumluluğ bana ait" diye seslendi.

Abone ol

Google News

Paylař

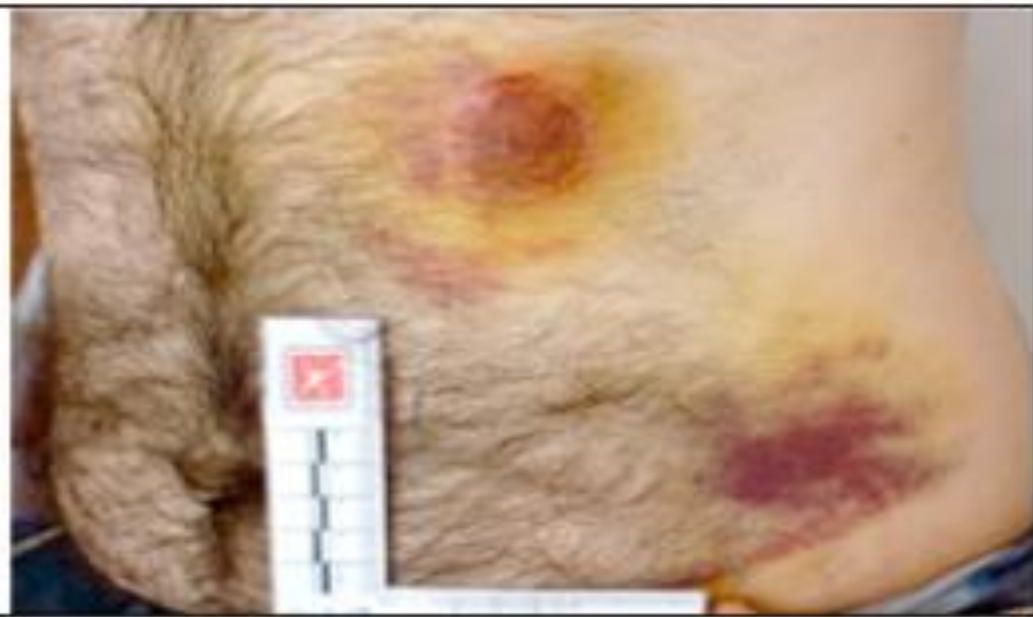

Haberler - Anadolu Ajansı 03.01.2018 - 16:24

İşkencenin Değişen Yüzü

İstanbul Protokolü

İstanbul Protokolü

İSTANBUL PROTOKOLÜ

UZMAN EĞİTİMİ SERİSİ No.8/ Rev.2

**İşkence ve Diğer Zalimane,
İnsanlık Dışı veya Aşağılayıcı
Muamele veya Cezaların
Etkili Biçimde Soruşturulması
ve Belgelendirilmesi için
El Kılavuzu**

TÜRKİYE
İNSAN
HAKLARI
VAKFI

ISTANBUL PROTOCOL

PROFESSIONAL TRAINING SERIES No. 8/Rev. 2

**Manual on the Effective
Investigation and
Documentation of Torture
and Other Cruel, Inhuman
or Degrading Treatment
or Punishment**

UNITED NATIONS
HUMAN RIGHTS
OFFICE OF THE HIGH COMMISSIONER

İstanbul Protokolü

- 1999 yılında 15 ülkeden 40 hak örgütü mensubu 75 hukukçu, felsefeci, hekim, sağlık çalışanı, psikolog ve insan hakları aktivistinin bilgi ve deneyimlerinin bir ifadesi olan Protokol 2000 yılında BM nezdinde kabul gördü.

İstanbul Protokolü katılımcıları 7 Mart 1999'da İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Adli Tıp Ana Bilim Dalı Bahçesi'nde birarada

İstanbul Protokolü

- Hukuk ve sağlık alanında gerçekleşen yenilikler, dünya genelinde yeni işkence ve kötü muamele yöntemlerinin yaygınlaşması ve işkenceyi meşrulaştırma girişimleri yeni bir baskının hazırlanması gereksinimini ortaya çıkarmıştır.
- İstanbul Protokolü 2022 yılında 51 ülkeden 180'den fazla uzmanın çalışması sonucunda güncellenmiştir.

İstanbul Protokolü'nün içeriği-2001 ve 2004

- I. Konuyla İlgili Hukuk Standartları
- II. Konuyla İlgili Etik Değer ve Kurallar
- III. İşkencenin Hukuki Açıdan Soruşturulması
- IV. Görüşme ile İlgili Genel Değerlendirmeler
- V. İşkencenin Fiziksel Delilleri
- VI. İşkencenin Psikolojik Kanıtları

İstanbul Protokolü'nün içeriği-2022

- I. Konuyla İlgili Hukuk Standartları
- II. Konuyla İlgili Etik Değer ve Kurallar
- III. İşkencenin Hukuki Açıdan Soruşturulması
- IV. Görüşme ile İlgili Genel Değerlendirmeler
- V. İşkencenin Fiziksel Delilleri
- VI. İşkenceni Psikolojik Kanıtları
- VII. İşkence ve Kötü Muamelenin Farklı Bağlamlarda Belgelendirilmesinde Sağlık Çalışanlarının Rolü
- VIII. İstanbul Protokolünün Uygulanması

İstanbul Protokolü'nün içeriği-2022

- Ayrıca ilk versiyonda var olan diğer altı bölümde ise uluslararası, bölgesel ve ulusal belgelerde ve sağlık alanında gerçekleşen yenilikler, öte yandan dünya genelinde değişen işkence yöntemlerinin gereği kimi güncellemeler yapılmış, **tüm bölümler toplumsal cinsiyet eşitliği yaklaşımı ile kuvvetlendirilmiş** ve de özel olarak çocuk, kadın ve LGBTİ+lara yönelik önemli eklemeler yapılmıştır.

İstanbul Protokolü'nün amacı

- İşkence iddialarının araştırılması ve soruşturulması
- Belgeleme
- Yargı ile diğer kurumlara raporlama için

İstanbul Protokolü'nün amacı

- Belgeleme
 - İnsan hakları araştırma ve izleme çalışmalarında,
 - İltica taleplerinde,
 - İşkence altında “suçu”nu itiraf etme iddialarında
 - İşkence mağdurlarının bakım gereksinimlerinin belirlenmesinde kullanılabilir.

İstanbul Protokolü'nün amacı

- Sağlık çalışanlarının yeterli araştırma yapmadığı, eksik veya yanlış rapor düzenlediği iddia edildiğinde bu raporların incelenmesi ve değerlendirilmesi için uluslararası düzeyde yol göstericilik.

İSTANBUL PROTOKOLÜ EĞİTİMLERİ ÖNCESİ TÜRKİYE GENELİNDEN GÖZALTI GİRİŞ VE ÇIKIŞ RAPORLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Evaluation of Official Medico-Legal Documents about Police Custodies in Turkey before Istanbul Protocol Trainings

Ümit ÜNÜVAR¹, İ. Özgür ÇAN², Şebnem KORUR FİNCANCI³, Metin BAKKALCI⁴, Ahmet TELLİOĞLU⁴, Bahattin ÖZDEMİR⁵, Çağlar ÖZDEMİR⁶, Elif KIRTEKE⁷, Emre KAPKIN⁸, Ertan GÜVEN⁹, Halis ULAŞ¹⁰, Hülya ÜÇPINAR⁵, Kaan TOKER⁴, Kemalettin ACAR¹¹, Kerem ALTIPARMAK¹², Münip ERMiŞ⁵, Nadir ARICAN³, Özkan YÜCEL⁵, Sema İLHAN¹³, S. Serhat GÜRPINAR¹⁴, Sezai BERBER¹⁵, Şükran İRENÇİN¹⁶, Türkcan BAYKAL¹³, Ufuk KATKICI¹⁷, Ümit BİÇER¹⁸, Yalçın BÜYÜK¹⁹

Ünivar Ü, Can İÖ, Fincancı ŞK, Bakkalcı M, Tellioğlu A, Özdemir B, Özdemir Ç, Kırteke E, Kapkan E, Güven E, Ulaş H, Üçpınar H, Toker K, Acar K, Altıparmak K, Ermiş M, Arıcan N, Yücel Ö, İlhan S, Gürpınar SS, Berber S, İrençin Ş, Baykal T, Katkıcı U, Biçer Ü, Büyük Y. İstanbul Protokolü eğitimleri öncesi Türkiye genelinden gözaltı giriş ve çıkış raporlarının değerlendirilmesi. Adli Tıp Bülteni, 2014;19(3):154-160.

Bu çalışma kapsamında Türkiye genelinden 1288 gözaltı giriş ve çıkış raporu İstanbul Protokolü'ne uygunluk açısından değerlendirilmiştir.

Tablo 2. Raporlarda İstanbul Protokolü açısından tespit edilen eksiklikler/hatalar

Eksik/hatalı veri	1.basamak n:432	2.basamak/SB n:492	2.basamak/ATK n:362	3.basamak n:2	Total n:1288
	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)
GAMRF kullanılmamış	402 (93)	344 (70)	362 (100)	2 (100)	1110 (86)
Diyagramlar kullanılmamış	250 (58)	295 (60)	362 (100)	2 (100)	909 (71)
Tıbbi kimlik kaydı yok	432 (100)	492 (100)	355 (98)	2 (100)	1281 (99)
Muayene koşulları kaydı yok	428 (99)	462 (94)	362 (100)	2 (100)	1254 (97)
Aydınlatılmış onam kaydı yok	432 (100)	492 (100)	337 (93.1)	2 (100)	1263 (98)
Olay öyküsü kaydı yok	428 (99)	487 (99)	333 (92)	2 (100)	1250 (97)
Yakınmalar kaydı yok	397 (92)	467 (95)	206 (57)	2 (100)	1072 (83)
Tıbbi öykü kaydı yok	423 (98)	472 (96)	326 (90)	2 (100)	1223 (95)
Fotoğraflama kaydı yok	432 (100)	492 (100)	362 (100)	2 (100)	1288 (100)
Sistemik muayene kaydı yok	428 (99)	487 (99)	362 (100)	2 (100)	1279 (99)
Ruhsal durum değerlendirme kaydı yok	428 (99)	467 (95)	340 (94)	2 (100)	1237 (96)
Bilimsel yorum yok	363 (84)	472 (96)	362 (100)	2 (100)	1199 (93)

GAMRF: Genel Adli Muayene Rapor Formu, SB: Sağlık Bakanlığı, ATK: Adli Tıp Kurumu

VALİLİĞİ
Emniyet Müdürlüğü

SAYI :

KONU : Dr.Raporu.

DEVLET HASTANISI NÖFETÇİ TABİBLİĞİNE

Müdürlüğümüzce yürütülmekte olan bir tahkikatla ilgili olarak
26/12/1995 günü yakalanarak gözaltına alınan .../kızı
1979...doğumlu...sol kolu mühürlü olarak, me-
mura teslimen gönderilmiştir.

Adı geçenin gerekli muayenesinin yapılarak, vücudunda darp ve
cebir izinin bulunup bulunmadığını gösterir Dr.Raporunun verilmesini
arzederim.

M.D.H Adl Pol. St: 14⁰⁰

rt: 36149

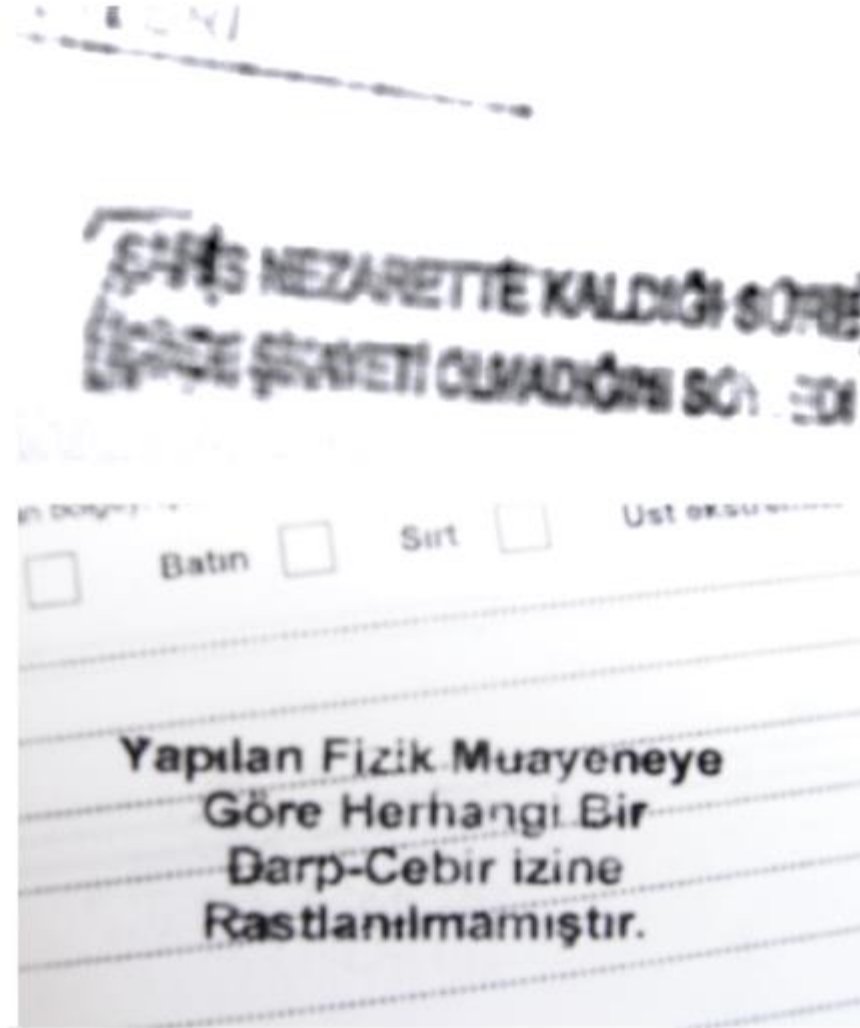
Sahsin yapılan muayenesinde, Vucudunda herhangi
darp-cebir izine rastlanmamıştır. 31/12/95 S. 14⁰⁰

Cilt 19, Sayı 3, 2014

İSTANBUL PROTOKOLÜ GENELİNDEN DEĞERLENDİRİLMİŞ

Evaluation of Official
before Istanbul Protocol

Ümit ÜNÜVAR¹, İsmail
BAKKALCI⁴, Ahmet
Elif KIRTEKE⁷, E. E.
ÜÇPINAR⁵, Kaan T.C.
ERMIŞ⁵, Nadir A.
GÜRPINAR¹⁴, Sezai
KATKICI¹⁷, Ümit BİÇER

Sİ TÜRKiYE PORLARININ

studies in Turkey

CANCI³, Metin
ğlar ÖZDEMİR⁶,
ULAŞ¹⁰, Hülya
ARMAK¹², Münip
AN¹³, S. Serhat
BAYKAL¹³, Ufuk

Hızlı ve doğru bir rapor

- **Asgari olarak**
 - Uygun görüşme koşulları
 - Ayrıntılı bir öykü
 - Tüm fiziksel ve psikolojik bulgular
 - Bulguların yorumu

Görüşme koşulları

Mümkünse ;

- Güvenli, gizliliği kesintisiz olarak korumanın mümkün olduğu
- Yeterli zamanın olduğu
- Uygun fiziksel koşulların olduğu
 - Yeterli gün ışığı alan, uygun ısıdaki, gözetli/tutukluluk mekanlarını andırmayan ortamlarda görüşme yapılmalıdır.
 - Tuvalet olanaklarına ve en azından suya erişimin olduğu mekanlar, görüşülen kişinin kullanabileceği mendil/suyun olduğu ortam sağlamak insanidir.

Görüşme koşulları

Mümkünse;

- Oturma düzeni, görüşmecinin ve görüşülen kişinin;
 - eşit derecede rahat
 - hiyerarşik olmayan
 - uygun bir mesafede
 - engelsiz
 - göz teması kurulabilecek şekilde yüz yüze olmalıdır.

Görüşme Süreci

Güven sağlamak

Görüşmeye
daha az hassas
konulardan
başlamak

Zorlayıcı ve stres
yaratan
konulara
sonradan
geçmek

İşkence öncesi
öyküyle
başlamak

Kronolojik bir
sıra takip etmek

Kişi yoğun
duygusal stres
altında ise, hali
hazırda var olan
ruhsal
yakınlamalardan
ve sosyal
işlevsellikten
başlamak

Önceden
belirlenmiş bir
sırayı takip
etmeyip, esnek
olmak

Ayrıntılı öykü alırken görüşülen kişiden beklenmemesi gereken şeyler;

- Olayları uygun bir kronolojik sırayla hatırlamak ve anlatmak,
- Tüm detayları net bir şekilde hatırlamak ve aktarmak,
- İlk anlatımda karışıklık, çelişki veya boşluklar olmadan eksiksiz bir anlatı sağlamak,
- Tüm sürecin fiziksel, psikolojik, sosyal ve ekonomik sonuçlarının farkında olmak ve bunları açıkça ifade etmek.

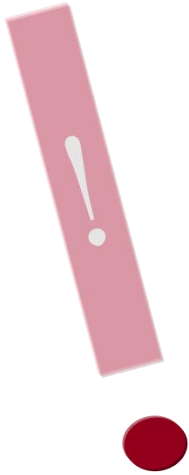
Travmayı açıklamada zorluklar

İşkence ve kötü muamelenin fiziksel etkilerine ilişkin faktörler

İşkencenin psikolojik etkileri ile ilgili faktörler

Kültürel normlarla ilgili faktörler

Görüşme koşulları veya iletişim güçlükleri ile ilgili faktörler

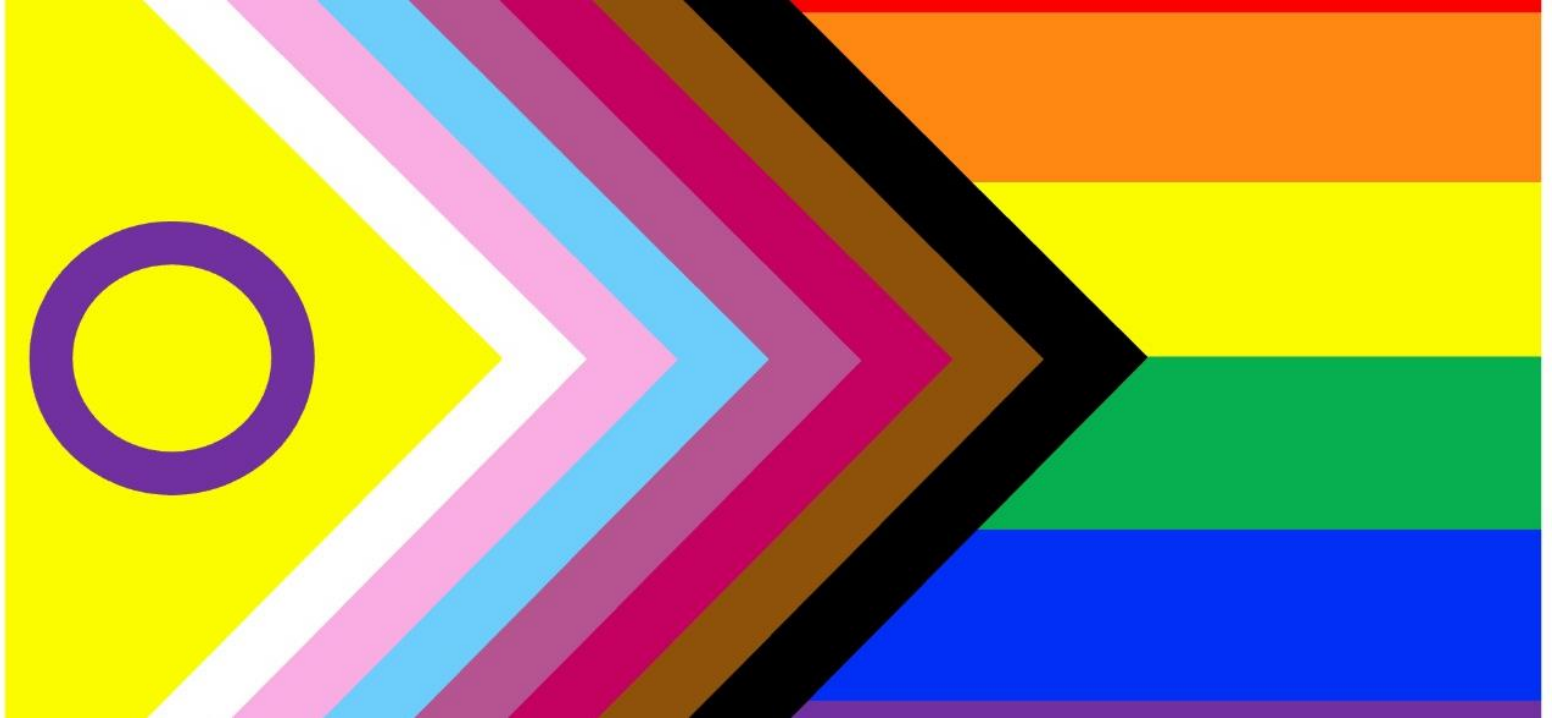
**Bu faktörler nedeniyle,
hikayede uyumsuzluk ortaya
çıkabilir.**

Anlatıdaki boşluklar ve
uyumsuzluklar, kapsamlı bir
değerlendirme yapılmadan
uydurma olarak
değerlendirilmemelidir.

Yeniden travmatizasyon

- Yeniden travmatizasyon, anılara veya geçmiş travmatik olayların hatırlatıcılarına maruz kalmanın tetiklediği travmatik stres tepkilerini (duygusal ve/veya fiziksel) ifade eder.
- Yeniden travmatizasyondan kaçınmak için;

Etkili iletişim, empatik tutum, bireylerin anlatıları üzerinde kontrol sahibi olmalarına izin vermek, molalar vermek, konuyu değiştirmek

Cinsiyet, cinsel yönelim ve cinsel kimlik

Ayrıntılı Öykü ve Psikiyatrik Değerlendirme

- Arka plan bilgisi
- Giriş ve tanımlama
- Tutuklama öncesi psikososyal öykü
- İşkence ve kötü muamele iddiaları
 - Önce bir özet
 - Tutuklama ve gözaltı koşulları
 - Gözaltı yeri ve koşulları
 - İşkence veya kötü muamelenin anlatımı
 - İşkence yöntemlerinin gözden geçirilmesi
- Fiziksel ve psikolojik kanıtların değerlendirilmesi
- Tedavi, sevk endikasyonları ve bitiş

Ruhsal Değerlendirmenin Merkezi Rolü

İşkence gören herkeste tanı konulabilecek düzeyde bir psikiyatrik bozukluk meydana gelmeyebilir. **Tanı konmamış olması, kişinin işkence görmediği anlamına gelmez.**

Ruhsal Değerlendirmenin Merkezi Rolü

<i>“Ruhsal bulgular somut delil değildir, ancak ikincil delil niteliğindedir”</i>	
<i>“Bedensel bulgular/deliller yoksa işkencenin tıbbi olarak kanıtlanabilmesi mümkün değildir.”</i>	
<i>“Ruhsal değerlendirmeler sonucu elde edilen bulgular fiziksel bulgularla desteklenmediği sürece işkence iddialarının aydınlatılabilmesi için yeterli olmaz.”</i>	
<i>“Sadece ruhsal bulgulara dayalı olarak işkencenin varlığına ilişkin rapor düzenlenemez.”</i>	

Ruhsal Değerlendirmenin Merkezi Rolü

<i>“Ruhsal bulgular somut delil değildir, ancak ancil delil niteliğindedir.”</i>	GEÇERLİ, SOMUT DELİLDİR
<i>“Bedensel bulgular yoksa işlevsel tıbbi olarak kanıtlanabilmesi mümkün değildir.”</i>	MÜMKÜNDÜR
<i>“Ruhsal değerlendirme sırasında elde edilen bulgular fiziksel bulgularla desteklenmez. Bu nedenle iddialarının aydınlatılabilmesi için yeterli olmaz.”</i>	YETERLİDİR
<i>“Sadece ruhsal bulgulara dayalı olarak işlevsel varlığına ilişkin rapor düzenlenemez.”</i>	RAPOR DÜZENLENEBİLİR

Diagnosis of torture after 32 years: assessment of three alleged torture victims during the 1980 military coup in Turkey.

Unuvar U¹, Ulas H², Fincanci SK³.

Author information

Abstract

Torture is a crime against humanity and it is frequently encountered in countries that have a history of military intervention such as Turkey. Torture still exists despite absolute prohibition by human rights and humanitarian law. More than 1 million people were tortured in Turkey since 1980 coup d'état. Documentation of medical evidence is a prominent step for prevention of torture. Manual on the Effective Investigation and Documentation of Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (Istanbul Protocol) provides international standards for medical documentation of torture. A holistic approach to trauma stories together with physical and psychological findings has been the main frame of the Protocol. The aim of this study is to discuss physicians' responsibility for prevention of torture, and to emphasize the importance of holistic approach to the assessment of particularly chronic patients. A team of two forensic medicine experts and a psychiatrist examined three male patients, who allegedly had been tortured severely during the 1980 military coup. The team arranged necessary referrals and diagnostic examinations. After conducting a comprehensive medical examination, some physical and psychological findings of trauma were observed and documented even after 32 years. The medico-legal evaluation and documentation of these cases many years after torture under the guidance of Istanbul Protocol were presented and significance of psychological assessment was especially emphasized. Furthermore, possible evidence of torture after a long period and physicians' responsibility for prevention of torture is discussed.